

zandtoevoer uit het zuid-oosten in stand. De beek trekt zich in de oude bedding terug. Tenslotte blijft alleen een beetje kleiwater door de bedding stromen, tot deze geheel opgevuld is. Vrijwel direct daarop is de bodem steenhard bevroren en kan het ijs ongehinderd erover schuiven (messcherpe scheiding tussen keileem en oudere lagen).

Ik hoop dat dit artikeltje heeft bijgedragen tot het oplossen van een van de vele problemen van deze groeve.

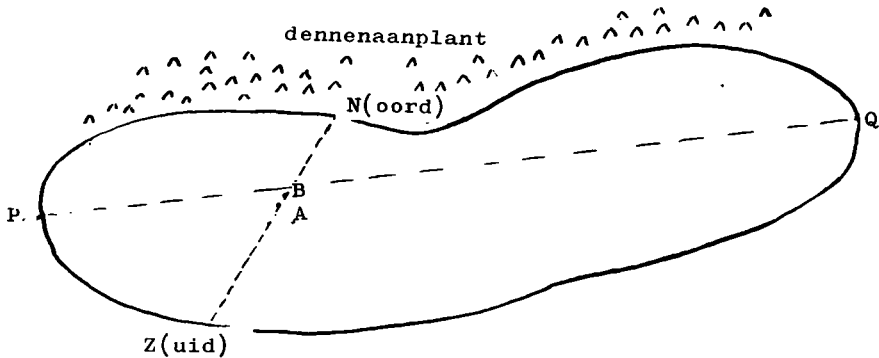
Nijverdal, november 1959.

DE BLIKSEMBUIZEN VAN JUNNE

door G. M. Roding

Op 15 oktober 1959 kregen wij van de heer Gerrits te Eesveen een berichtje, dat hij tussen Zeesse en Junne (bij Ommen) een bliksembuis had ontdekt. Op 17 oktober togen wij erheen, voorzien van het nodige gereedschap.

De plaats van inslag bleek te liggen in een zandverstuiving aan de Junnerweg in het typische rivierduinenlandschap aan de Vecht. Reeds eerder waren in dit terrein fulguriëten aangetroffen en tal van fragmenten duiden erop, dat de structuur van dit gebied hiervoor blijkbaar bij uitstek geschikt is (of was).

Situatieschets van de omgeving van de plaats van inslag

De pas ontdekte buis bevond zich op een circa 4 m. brede wal om een grote, vrijwel onbegroeide zandvlakte. Blijkbaar was deze wal eens begroeid geweest en eerst later ten dele uitgestoven.

Het was duidelijk, dat het geen eenvoudig karwei zou zijn om de fulguriëte heelhuids te bergen, maar dank zij de daadwerkelijke hulp van de heer Gerrits en diens broer mocht het toch gelukken.

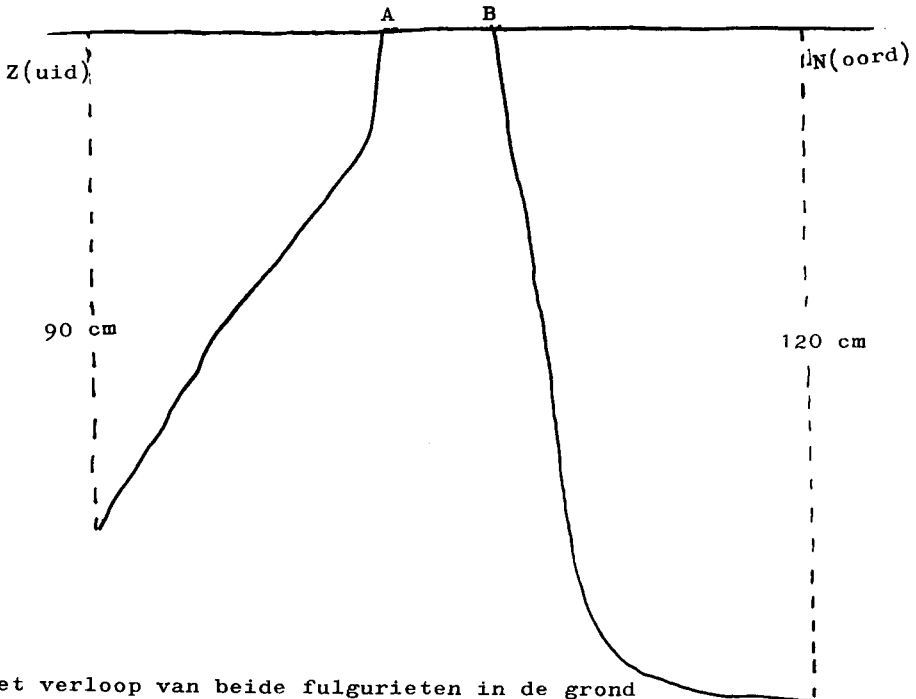
Omdat het zand erg rul was, moesten we in een wijde kring om de plaats van inslag (reeds spoedig bleken het er twee te zijn) heen graven, waarbij nauwkeurig moest worden gelet op mogelijke uitschieters van de fulguriëte. Nadat op deze wijze een ringgreppel was ontstaan van circa 1 m. diep, werd het centrale gedeelte voorzichtig met behulp van een pionierschopje afgeschaafd, tot we buis A geheel konden blootleggen.

Deze had een vrij regelmatig verloop, een slechts flauwe aan-

duiding van een vertakking en verliep tenslotte op circa 90 cm diepte in een zeer broze buis, die bij aanraking uiteenviel (zie tekening en foto).

De tweede buis had aanvankelijk een nog rechtlijniger verloop, maakte daarna een grote bocht en was te vervolgen tot een diepte van 120 cm, waar hij eindigde in een halfvergaan wortelstelsel van een den.

Beide buizen lagen vrijwel in één, noord-zuid liggend vlak, doch verliepen in tegengestelde richting. Dit zou ons inziens kunnen wijzen op een gelijktijdige vorming van beide buizen en wel, vóór dat het walletje uitgestoven was. De splitsing zou dan dus onder de grond hebben plaatsgevonden. De heer Gerrits had bovendien reeds enkele losse stukjes van het bovenliggende deel verzameld.

Het verloop van beide fulgurieten in de grond

Merkwaardig was - we hebben nog nooit eerder een fulguriet uitgegraven en weten dus niet of dit regel is - dat het zand vlak om de buis zwart geschroeid was, een typisch brandspoor dus, dat zich scherp aftekende, toen de buis voorzichtig verwijderd was.

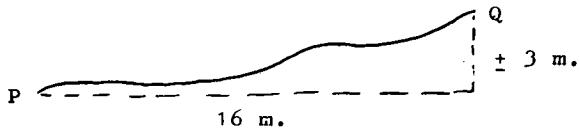
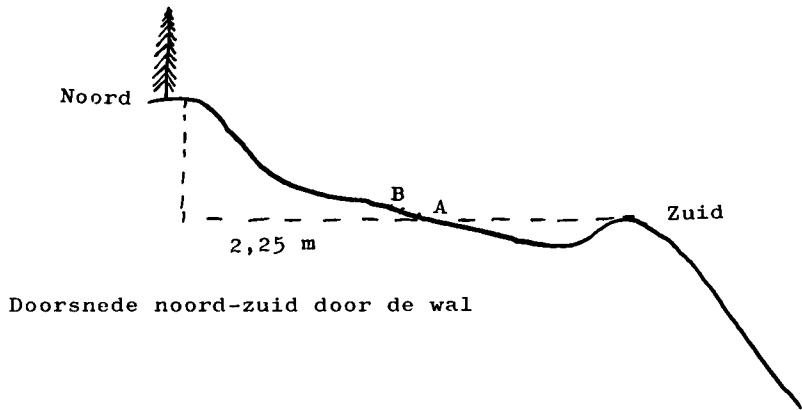
Hoewel de wal toch omstreeks 3 m boven de vlakke uitstak, bleek reeds, naar enkele proefboringen aantoonde, op 175 cm diepte zeer vochtig zand te zitten. Dit was te meer opvallend, omdat de voorafgaande maanden buitengewoon droog waren geweest!

Wij hopen beide buizen binnen afzienbare tijd in het museum te Enschede op te stellen, als waardige pendanten voor die van Ootmarsum.

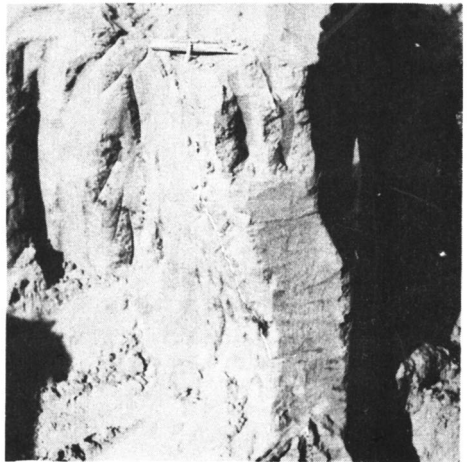
Enschede, december 1959

LITERATUUR:

G.M. Roding en J.G. Zandstra: Fossiele bliksems
Grondboor en Hamer no. 2 - december 1959

Fulguriet A.
De bliksembuizen van Junne.

De plaats van inslag
De bliksembuizen van Jurre.